

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 47. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: torsdag den 29. juni 2017

Tidspunkt: kl. 10.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Jan E. Jørgensen (V), Peter Hummelgaard Thomsen (S) og Finn Sørensen (EL).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd (EU-28) og møde i Det Europæiske Råd (artikel 50) den 22.-23. juni 2017

Det Europæiske Råd 22-23/6-17 – bilag 10 (konklusioner)

Statsministeren: Der var møde i Det Europæiske Råd den 22.-23. juni. Det forløb helt uden konflikter og med fokus på at skabe fremskridt inden for de tre hovedprioriteter, som blev fastlagt i Bratislava i september sidste år, nemlig sikkerhed, vækst og beskæftigelse og migration.

Fokus for mødet var bl.a. terrorbekæmpelse, forstærket forsvarssamarbejde, EU's handelspolitik inklusive spørgsmålet om screening af udenlandske investeringer i strategiske sektorer samt migration. Vi havde også en drøftelse af eksterne relationer, hvor fokus særlig var på Ruslandssanktionerne, Tyrkiet, USA og på Parisaftalen.

I kanten af topmødet havde vi i EU-27-kredsen en drøftelse af forhandlingerne med Storbritannien, der startede den 19. juni. Derudover traf vi også en beslutning om, efter hvilken procedure vi skal beslutte, hvor de to agenturer, der i dag er placeret i London, skal flyttes hen.

Først vil jeg sige et par ord om Det Europæiske Råds møde. I drøftelsen om sikkerhed var der opbakning til at styrke den indre sikkerhed og til at øge indsatsen mod terrorisme. Hvad angik den eksterne sikkerhed og forsvar, var der bred enighed om at videreudvikle den fælles forsvarspolitik. Det gælder især i forhold til at forbedre vilkårene for den europæiske forsvarsindustri og til at iværksætte et forstærket og permanent struktureret samarbejde i overensstemmelse med de deltagende medlemslandes nationale forsvarsplanlægning og forpligtelser i NATO og FN. Det forløb er sådan set helt på linje med den forventning til det, som jeg redegjorde for her sidst.

Under drøftelsen om job, vækst og konkurrenceevne vedtog vi bl.a. konklusioner om det indre marked, det digitale indre marked, Energiunionen, det europæiske semester, Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og handelspolitikken. I drøftelsen om handelspolitikken lagde man vægt på, at EU skal have bedre værktøjer til at håndtere dumping og anden konkurrenceforvridende adfærd, og vi skal lægge mere vægt på gen-

sidighed i relationer med tredjelande. Det er jeg for så vidt ikke uenig i. Vi skal ikke være naive i vores relationer med tredjelande, og vi skal selvfølgelig have den tilgang, at hvis vi giver adgang til vores markeder, skal vi også bede om tilsvarende adgang til andres. Det kan f.eks. være på et område som offentlige indkøb. Det handler om at finde en balance og om ikke at være naiv – og omvendt om ikke at blive protektionistisk. Hvis man driver det her synspunkt for vidt, risikerer man at udvikle en undskyldning for protektionisme. Det har vi ingen interesse i, for frihandel bidrager grundlæggende til at gøre både Danmark og EU rigere. EU må derfor ikke lukke sig om sig selv. Det var vi også flere, der understregede på mødet.

Det samme gælder helt specifikt også spørgsmålet om screening af udenlandske investeringer i strategiske sektorer, som særlig Frankrig, Tyskland og Italien pressede på for under topmødet. Sammen med en række andre lande gav jeg udtryk for, at jeg ikke umiddelbart er tilhænger af en sådan screening. Vi har brug for udenlandske investeringer, og en screening må ikke kunne bruges til at lukke af for investeringer og beskytte europæiske virksomheder, som ikke er konkurrencedygtige.

Når det er sagt, er der selvfølgelig nogle pointer her, som fortjener en god diskussion. Der kan være situationer, hvor der er gode grunde til at overveje, om udenlandske opkøb af virksomheder tjener vores strategiske og sikkerhedsmæssige interesser. Det kan f.eks. gælde opkøb af forskellige former for infrastruktur, særlig hvis der er uklarhed om, hvem der står bag opkøbene, og der f.eks. er statslige interesser involveret. Der skal vi ikke være naive. Derfor er det også fint – og jeg er meget tilfreds med den – at konklusionen blev, at Kommissionen nu skal analysere spørgsmålet om udenlandske investeringer i strategiske sektorer nærmere.

Under drøftelsen om migration redegjorde udenrigsrepræsentanten bl.a. for arbejdet med tilbagesendelsesaftaler med oprindelseslandene. Vi havde også en drøftelse af situationen på den centrale Middelhavsroute. Vi var enige om at styrke indsatsen og om at sikre fuld gennemførelse af de beslutninger, vi allerede har truffet. Det gælder ikke mindst erklæringen fra topmødet på Malta.

Drøftelserne vedrørende reformering af EU's asylsystem var relativt kort og fulgte de på alle måder velkendte skillelinjer i forhold til spørgsmålet om omfordeling. Der var enighed om at vende tilbage til sagen på det kommende DER-møde. Under drøftelserne om EU's eksterne relationer gav den tyske kansler og den franske præsident en status over implementeringen af Minskafreden. I lyset af situationen i det østlige Ukraine og de manglende fremskridt i Minskfredsprocessen blev vi igen enige om at forlænge de økonomiske sanktioner mod Rusland med 6 måneder.

Herefter var der en kort drøftelse om Tyrkiet, hvor der var bred enighed om, at udviklingen i Tyrkiet er bekymrende, men også om, at man ikke bare kan vende Tyrkiet ryggen. Tyrkiet er et NATO-allieret land og en vigtig partner i forhold til bl.a. migration, Syrien og terrorbekæmpelse. Det var der bred erkendelse af rundt om bordet.

Derudover var der en kort drøftelse om USA på baggrund af Donald Tusks og Jean-Claude Junckers møder med præsident Trump. Andre, der også havde mødt præsidenten, bidrog naturligvis også. Cyperns præsident gav en kort status over Cypemforhandlingerne forud for genoptagelsen af fredsforhandlingerne i går i Genève.

Vi benyttede som ventet også lejligheden til at bekræfte EU's fulde opbakning til Parisaftalen.

Inden mødet blandt de 27 lande, som fandt sted i kølvandet på EU-topmødet i det såkaldte artikel 50-format, redegjorde den britiske premierminister kort for sin nye regerings tilgang til Brexit. Hun bekræftede, at regeringens linje grundlæggende var uforandret, dvs. at man fra britisk side fortsat ønsker at forlade EU, inklusive det indre marked og EU's toldunion. De, der forud for topmødet havde håbet på en opblødning af den hårde britiske Brexit-kurs, fik dermed en afklaring. På trods af at forhandlingerne gik i gang forrige mandag, må vi desværre indstille os på, at Storbritanniens udtræden af EU uvægerligt vil få negative konsekvenser for os alle.

På det efterfølgende møde blandt de 27 stats- og regeringschefer var der en kort diskussion om den videre forhandlingsproces baseret på tilbagemeldinger fra det første formelle forhandlingsmøde, som fandt sted i mandags. Vores forhandler, Michel Barnier, gjorde status. Vi er fortsat i venteposition i lyset af, at der først i denne uge er kommet en ny regering i Storbritannien. Derfor var der også tale om en generel statusdrøftelse.

Endelig fastlagde vi proceduren for, hvordan vi senere på året kan træffe en beslutning om genplaceringen af de to agenturer, der i dag ligger i London – Den Europæiske Bankmyndighed og Det Europæiske Medicinalagentur. Det var meget fredeligt og tog vel 4 minutter. Det siger nok ikke noget om, at det også bliver uddramatisk og gnidningsfrit, når den endelige beslutning skal træffes. Det kommer nok til at tage længere tid, idet 22 lande – dvs. 21 lande ud over Danmark – har lagt billet ind på EMA. Men det er fint, at der nu er en proces, som også, til en start i hvert fald, er meritbaseret. Det tror vi er i dansk interesse.

Det var, hvad jeg ville fremhæve fra topmødet den 22.-23. juni og fra mødet i artikel 50-formatet. Jeg tror, at det fremgik, at møderne gik nogenlunde som forventet.

Kenneth Kristensen Berth kunne forstå, at Kommissionen havde fået en henvendelse fra Italien på grund af den store tilstrømning af flygtninge og migranter til Italien fra navnlig Afrika. Blev det problem taget op på mødet? Var det et specifikt italiensk problem? Havde man i øvrigt overvejet at kopiere det amerikanske indrejseforbud for specifikke lande i lyset af, at der nærmest var ugentlige terrorangreb i Europa? Det var lovmedholdeligt i USA, men spørgsmålet var, om det også var det i EU. Hvad lå der i øvrigt i at styrke indsatsen mod migration?

Hvad angik 50-diskussionerne og spørgsmålet om Nordirland og Irland, spurgte han, om statsministeren havde bemærket en ændring i tonen. Udvalget havde løbende diskuteret

antidumpingtold med ressortministeren, og det var Kenneth Kristensen Berths indtryk, at der havde været en udpræget dansk skepsis i forhold til antidumpingtold. Det lod dog nu til, at der nu var en anden lydhørhed fra dansk side. Var det et udtryk for, at man havde lyttet til den franske præsident? Eller havde man bare rettet lidt ind? Eller var der i virkeligheden ikke en ny dansk holdning?

Finn Sørensen forstod, at man også havde diskuteret initiativer på forsvarsområdet og kunne læse i konklusionerne, at der var opbakning til Kommissionens forslag om en europæisk forsvarsfond. Kunne Danmark blive en del af den til trods for det danske forbehold? Og mente statsministeren i så fald, at Danmark skulle deltage? Og hvad ville det sige, at fonden skulle være baseret på sunde finansieringsmekanismer?

Finn Sørensen ville også gerne vide, om man havde drøftet TTIP-forhandlingerne, eller om de blev betragtet som afgået ved døden.

I Jyllands-Posten fra dagen før havde Finn Sørensen læst en skarp leder om, at to store italienske banker var ved at krakke, og at staten i den forbindelse havde fået grønt lys fra Den Europæiske Centralbank til at bruge skatteydernes penge. Der var tale om mange milliarder euro. Lederens forfatter mente, at der var tale om en omgåelse af bankunionens principper, fordi italienske skatteydere kom til at sidde tilbage med gæld, mens aktionærerne i bankerne kom til at score en gevinst. Var det blevet drøftet på topmødet? Hvis statsministeren ikke kendte til det, måtte han sætte sig ind i det. Det var skræmmende, fordi ideen om en bankunion blev solgt på argumenter om, at man fremover ikke ville se det, som man havde set under finanskrisen: at gælden fra de store finanshuse blev overdraget til samfundet, mens gevinsterne røg i private lommer.

Statsministeren svarede Kenneth Kristensen Berth, at situationen i Italien selvfølgelig var blevet berørt. Mens der var en rimelig kontrol med de andre ruter til Europa, var der fortsat et voldsomt pres på den centrale middelhavsroute. Inden for de seneste døgn havde man oplevet en rekordstor tilstrømning til Italien på 12.000 personer. Det var en stor udfordring for Italien og potentielt også for andre lande. Grænsekontrolsystemet gjorde, at der ikke var en voldsom spredning op igennem Europa, som man havde set det i 2015, men situationen skulle tages alvorligt alle steder. Der skulle rykkes på de vedtagne initiativer: en libysk kystvagt og partnerskabsaftaler med afrikanske lande. Det var en fordel at styrke bevogtningen i libysk kystterritorium – både for at forhindre migrationsstrømmen til Europa og om at forsøge at undgå de mange drukneulykker. Der havde fundet en træningsindsats sted, men mere kunne og skulle gøres, og man skulle have landene til at levere de lovede bidrag. Der var beslutninger fra Maltamødet om, hvad der skulle sættes i værk i de lande, der producerer migranterne, men også om at styrke Libyens mulighed for at kontrollere egne grænser – den sydlige grænse og grænsen til Middelhavet.

På mødet havde man ikke diskuteret indrejseforbud, men der var taget forskellige andre skridt for at få indblik i, hvem der krydser de ydre grænser.

Om Irlandsproblematikken sagde statsministeren, at der ikke var blevet sagt noget på mødet, der gav anledning til en ny tone. I sit oplæg havde den britiske premierminister primært forholdt sig til håndteringen af EU-borgere i Storbritannien. Statsministeren var bekendt med, at det nordirske parti Democratic Unionist Party havde støttet, at Storbritannien skulle forlade EU, men at det også havde gjort sig til talsmand for en blød grænseløsning mellem Nordirland og Irland. Hvordan det ville spejle sig i en britisk holdning, vidste han ikke. Der var ikke en færdig løsning på, hvordan Storbritannien på den ene side ville ud af det indre marked og toldunionen og på den anden side ville have en blød grænse mellem Nordirland og Irland. Men det skulle løses, og det var baggrunden for, at man havde besluttet at koncentrere sig om tre elementer i første fase af forhandlingerne, og at der skulle sikres tilstrækkelig fremdrift på de tre områder, før man kunne gå videre. Det tre emner var grænsen til Irland, borgernes rettigheder og det finansielle mellemværende. Tanken var, at man i oktober måned skulle gøre status over fremskridt på de tre parametre.

Statsministeren kunne ikke sige mere om forsvarsfonden, end han havde sagt på det sidste møde med udvalget. Det initiativ, der nu tog form i EU, skulle vurderes op mod det danske forbehold. Der var langt hen ad vejen tale om et forsvarsindustrielt udviklingsprogram, der derfor ville være baseret på bestemmelser om industripolitik. Det ville altså ikke falde ind under forsvarsforbeholdet. Forbeholdet gjaldt under alle omstændigheder staten og ikke borgere og virksomheder. Han mente, at der var et godt potentiale i initiativet – også for dansk industri. Kommissionen havde annonceret, at den senere på året ville fremsætte et andet forslag om forskning på forsvarsområdet. Hvis det fik forsvarspolitisk hjemmel, ville det rimeligvis heller ikke komme i karambolage med det danske forbehold.

Frihandel i et transatlantisk perspektiv blev ikke specifikt drøftet. Mange EU-lande var af den opfattelse, at der måske netop på grund af de skeptiske signaler fra Det Hvide Hus var mulighed for at vække andre landes interesse i at lave handelsaftaler med EU. Først for var Japan, og der var en god fremdrift i de politiske drøftelser. Statsministeren havde en sikker fornemmelse af, at hvis situationen i USA blev mere moden til det, kunne man genåbne forhandlingerne om en EU-USA-frihandelsaftale.

Til Finn Sørensen sagde han, at han ikke havde læst Jyllands-Posten fra dagen før, men at han ville gøre det. ECB's direktør, Mario Draghi, havde været til stede under en del af drøftelsen for at give et billede af EU's tilstand. Der tegnede sig generelt et positivt billede, idet der var blevet skabt millioner af arbejdspladser siden finanskrisen, der var rekordhøj europæisk beskæftigelse, og der var vækst i alle lande. Visse lande var dog mere udfordrede end andre. Det gjaldt bl.a. Italien.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde statsministeren, at der ikke var en ny dansk holdning til antidumping. Danmark var helt og holdent på frihandelsholdet. Det var der også andre lande, der var. Med afsæt i den aktuelle situation var der brug for en oplyst debat, for der er et balancepunkt mellem at være åben og naiv. Statsministeren var derfor tilfreds med, at man ville arbejde videre med at analysere situationen. Hvis det bare var et skjold til at beskytte noget, der ikke er konkurrencedygtigt, duede det ikke, og det forekom statsmini-

steren fornuftigt at inddrage handelsrelationer til lande med en anden erhvervsstruktur, et andet statsligt engagement og et andet tidsmæssigt perspektiv i diskussionen.

Kenneth Kristensen Berth sagde, at Marcus Knuth (V) et par dage tidligere havde stillet et forslag om at sanktionere ngo-organisationer, der samlede migranter op i Middelhavet og sejlede dem i land i Italien. Hvis det skulle have en egentlig effekt, kunne det være fint, hvis sanktioneringen kunne ske på europæisk plan. Havde man talt om det på mødet? Og ville statsministeren arbejde videre på Marcus Knuths gode idé? Havde man talt om noget for noget-princippet og om, hvorvidt det kunne være en fordel, at lande, der ikke var villige til at hjemtage egne statsborgere, der fik afvist anmodning om asyl, ikke fik adgang til at søge Schengenvisa i Europa. Hvad var statsministerens holdning til den tilgang? Han kunne i øvrigt forstå, at den italienske regering havde truet med at lukke de italienske havne, så migranter skulle sejles til de lande, som de skibe, der samler dem op, er flaglande for. Talte man om det på DER-mødet? Og havde statsministeren en anelse om, hvordan det eventuelt ville påvirke Danmark?

Finn Sørensen håbede, at virksomhederne også respekterede det danske forbehold. Et afgørende spørgsmål måtte være, hvor pengene til en forsvarsfond skulle komme fra? Han var glad for, at statsministeren ville læse Jyllands-Postens leder. Han havde knebet sig i armen, fordi den skrappe kritik i lederen fik ham til at tro, at spalteplassen var blevet udlånt til Enhedslistens finansordfører. Den danske kommissær, Margrethe Vestager, havde godkendt transaktionen og sagt, at det ikke var konkurrenceforvridende. Statsministeren skulle måske tage en samtale med den danske kommissær.

Statsministeren talte jævnlige med kommissæren, men påpegede, at han ikke havde særlige instruktionsbeføjelser den vej. Pengene til forsvarsfonden skulle komme fra EU's budget, og hvis det var med hjemmel i forskning og udvikling, var det naturligt, at også Danmark kunne få adgang til dem. Til Kenneth Kristensen Berth sagde han, at konceptet for partnerskaberne med de fem afrikanske lande var noget for noget. Det havde udenrigsrepræsentanten givet en status over. Sagen var, at der ikke var den samme fremdrift i de enkelte lande, og at hjemsendesperspektivet endnu ikke gav de store resultater. Det skulle der presses på for at få til at lykkes, og det krævede et fortsat stort engagement – herunder også et politisk engagement fra EU-landenes ledere, udenrigsministre etc. Det var ikke en enkel sag, for hvis man skulle nå resultater, kunne den ikke være fuldt ud offentligt highlightet, idet den offentlige opinion i de afrikanske lande jo også spillede ind. I mange lande var det en indkomstkilde at sende folk afsted til Europa, der så kunne sende penge tilbage til Afrika. Det skulle man så nu have nogle engagerede politiske ledere i Afrika til at være med til at bremse, og det krævede stor vedholdenhed at få landene til at forstå balancen i, at en håndsrekning til udvikling forudsætter, at landene ikke producerer nye migranter. Lydhørheden over for det princip var ikke det samme i alle de afrikanske lande, som EU lavede aftaler med, og udenrigsrepræsentanten havde et ønske om, at EU-landene engagerede sig mere i sagen. Fra dansk side forsøgte man også at understøtte noget for noget-konceptet.

Statsministeren var enig med Kenneth Kristensen Berth i, at det var absurd, hvis man hjalp menneskesmuglerne med den opgave, som de tog sig betalt for. Der var på ingen måde en dansk ambition om at understøtte den slags handlinger. Det skaber en pullfaktor uden lige, hvis man ved, at det er o.k. at komme ombord i en faldefærdig gummi-båd, fordi man under alle omstændigheder ender i sikker havn den anden side med gode menneskers hjælp. Uanset hvad det var båret af, fik det problemet til at vokse, og man måtte sætte en stopper for det – bl.a. ved at styrke den libyske kystvagt, så folk blev samlet op, inden de kom i internationalt farvand. Hvilken afledt effekt en lukning af de italienske havne kunne have, vidste han endnu ikke. Hvis man ikke kunne komme i land i Italien, måtte man vel søge hen til den nærmeste sikre havn. At man fra italiensk side ville gå til sagen med anden grad af fasthed, ville statsministeren hilse velkomment. Der var kun en vej frem: at få ødelagt menneskesmuglernes forretningsmodel. Den bragte meget ulykke med sig, for de mennesker, der lod sig lokke, gjorde det med livet som indsats, og det gav en stribe af afledte udfordringer i Europa derefter.

Finn Sørensen mente, at vejen frem måtte være at sørge for, at vilkårene i hjemlandene gør, at der ikke opstår migrationsbølger. Hvis der er grund til at flygte, vil folk gøre det – uanset hvad man aftaler i Det Europæiske Råd. Og så længe der er grund til at flygte, vil der desværre også være grobund for menneskesmuglernes forretningsmodel. Det var de enige om, at man skulle undgå. Mente statsministeren, at flere druknede ville være lig med færre, der flygter?

Jan E. Jørgensen spurgte, om statsministeren mente, at EU ville nytænke den måde, EU's budget er sammensat på. Det ville kræve massive økonomiske indsprøjtninger at holde migranter i lejre i Afrika, en stor del af EU-budgettet gik til landbrugsstøtte, struktur-fonde og udviklingsmidler, og EU skulle samtidig spare på grund af Brexit.

Peter Hummelgaard Thomsen påpegede, at der var tale om en kompleks situation, og at de fleste mennesker, der kom til Europa, ikke var flygtninge, men af nationaliteter, der ikke umiddelbart havde et konventionsbestemt beskyttelseskrav. De mennesker, der ankom til Italien var primært fra Nigeria, Bangladesh og Guinea. Også set i lyset af Brexit var der behov for at diskutere økonomiske prioriteringer og de langsigtede fælles interesser i EU – inklusive det fremtidige budget. Var der blevet taget hul på den diskussion på mødet?

Statsministeren svarede, at det var en kompleks situation med mange krydsende hensyn. Det spørgsmål, som Jan E. Jørgensen og Peter Hummelgaard Thomsen var kommet ind på, havde ikke været genstand for drøftelse på mødet, men man ville komme ind på det, når man skulle tale om de nye mellemfristede budgetrammer i EU. Danmark ville møde ind med en ambition om at fastholde målsætningen på 1 pct. af BNI til udviklingsbi-stand og om, at budgetterne ikke skulle boostes. Det betød, at når Storbritannien som nettobidrager forsvandt, ville der mangle penge.

Statsministeren mente, at så længe man ikke har nivelleret forskellene i levestandarden, vil der være et incitament til at flytte sig. Han var enig i, at vilkårene i landene skulle bed-

res, så man ikke behøvede at flygte derfra. Det handlede om at undgå krig, forfølgelse, naturkatastrofer etc. Men når det handler om at flytte på sig, har menneskeheden altid gjort det, hvis græsset er lidt grønnere hos naboen. Hvis strategien alene hvilede på at sørge for at løfte levestandarden i Afrika op på et niveau, så der ikke var noget incitament til at drømme om en bedre fremtid i Europa, var det et meget langsigtet projekt. Derfor var strategien nødt til at gå på mere end et ben. Der var mange elementer i ligningen, men det var klart, at også omkostningen ved at sætte sig i bevægelse var bestemmende for lysten til at gøre det. Derfor gav det sig selv, at hvis man ved, at når man træder ud i vandet, bliver man samlet op og transporteret til i Europa, er omkostningen mindre, end hvis man ikke bliver samlet op. Man var altså nødt til at angribe problemet fra en holistisk indfaldsvinkel: beskytte grænser; insistere på at sende folk tilbage til de lande, de kommer fra; opruste i lande med grænser op til Europa, så de kan beskytte egne grænser; investere i udviklingen i de lande, der generer migranter og stille krav om noget for noget.

Mødet sluttede kl. 11.19